Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.I.1004/2024/8.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Domonyai Alexa a tanács elnöke
Dr. Gunyecz Zoltán előadó bíró
Dr. Gimesi Ágnes bíró
Dr. Kardos Andrea bíró
Dr. Schmidt Péter bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2025. április 1.
Az ügy tárgya: költségvetési csalás bűntette és más bűncselekmények
Terhelt(ek): terhelt1 és társai (terhelt2 VI. rendű)
Elsőfok: Tatabányai Törvényszék, 17.B.391/2017/232., ítélet, tárgyalás, 2022. március 7.
Másodfok: Győri Ítélőtábla, Bf.III.64/2022/21., ítélet, nyilvános ülés, 2022. október 11.
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: terhelt2 VI. rendű terhelt
Az indítvány iránya: a VI. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a költségvetési csalás bűntette és más bűncselekmények miatt terhelt1 és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt2 VI. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Tatabányai Törvényszék 17.B.391/2017/232. számú és a Győri Ítélőtábla mint másodfokú bíróság Bf.III.64/2022/21. számú ítéletét terhelt2 VI. rendű terhelt vonatkozásában hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Tatabányai Törvényszék a 2022. március 7. napján kihirdetett 17.B.391/2017/232. számú ítéletével terhelt2 VI. rendű terheltet bűnösnek mondta ki bűnsegédként, bűnszövetségben, üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás bűntettében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont], bűnsegédként, bűnszövetségben, folytatólagosan elkövetett számvitel rendjének megsértése bűntettében [Btk. 403. § (1) bekezdés b) pont], bűnszövetségben elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] és bűnsegédként, bűnszövetségben, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §). Ezért őt – mint visszaesőt, halmazati büntetésül – 5 év börtön fokozatú szabadságvesztésre, 5 év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra és mellékbüntetésül 5 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a VI. rendű terhelt a kiszabott szabadságvesztésből legkorábban a büntetés háromnegyed részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett az elsőfokú bíróság az eljárás során lefoglalt bűnjelekről és a felmerült bűnügyi költség viseléséről.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezések alapján eljárt Győri Ítélőtábla mint másodfokú bíróság a 2022. október 11. napján meghozott Bf.III.64/2022/21. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét terhelt2 VI. rendű terhelt vonatkozásában megváltoztatta, és megállapította, hogy a VI. rendű terhelt a terhére rótt bűncselekményeket tettesként követte el. Helyesbítette az elsőfokú bíróság bűnügyi költségre vonatkozó, és kiegészítette a bűnjelekre vonatkozó ítéleti rendelkezését, egyebekben az elsőfokú ítéletet terhelt2 VI. rendű terhelt vonatkozásában helybenhagyta.

[3] **II.** A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen terhelt2 VI. rendű terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt jogszabályi hivatkozás megjelölése nélkül, azonban tartalma alapján a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján.

[4] Indítványában előadta, hogy a terhére rótt bűncselekményeket nem követte el, hiszen az első- és a másodfokú bíróság is megállapította, hogy az I. rendű és a II. rendű terheltek követték el a költségvetési csalást, így tévesen vontak le következtetést az ő bűnösségére.

[5] Kifejtette, hogy a jogerős ítélet a teljes károsszeget 176.614.636 forintban határozta meg, amelyet az I. rendű és a II. rendű terheltek okoztak a költségvetésnek. Az ő terhére 66.556.394 forint károkozást állapítottak meg az eljárt bíróságok, így a teljes károsszeg 243.171.030 forint lenne, amely nem egyezik a vádiratban szereplő 176.614.636 forint károsszeggel.

[6] Előadta, hogy a cégvezetésének 7 hónapos időszaka alatt sem készpénzt nem vett fel, sem adóbevallást nem tett, sőt, arról sem volt tudomása, hogy őt a cégbe 2013. szeptember 30-ával bejegyezték. Ezzel összefüggésben téves az az ítéleti megállapítás is, miszerint 2013. első három negyedéve vonatkozásában a felelős, hiszen akkor még be sem volt jegyezve ügyvezetőként. Kifejtette, hogy felelőssége legfeljebb a 2013. IV. negyedévére, 2014. I. negyedévére, valamint áprilisára 19.025.000 forint adó, illetve 3.852.394 forint egyéb járulékok és adók kapcsán, összesen 22.877.394 forinttal kapcsolatban merülhet fel, ami nem éri el az 50 millió forintos kárértéket.

[7] Elismerte felelősségét a közokirat-hamisítás bűntettében, azonban a terhére rótt egyéb bűncselekményekben nem.

[8] Sérelmezte a VI. rendű terhelt, hogy az elsőfokú bíróság az áfa-értéket is figyelembe vette a büntetési tétel meghatározásánál, ezért a büntetési tétel esetében 2 évtől 8 évig terjedő szabadságvesztés helyett 5 évtől 25 évig terjedő szabadságvesztés lett.

[9] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül, és „rendeljen el perújítást”.

[10] A Legfőbb Ügyészség a BF.1134/2024/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaposnak tartotta.

[11] A BH 2023.31. számú eseti döntésben foglaltakra hivatkozással kifejtette, hogy felülvizsgálatban a tényállás támadhatatlansága nem azt jelenti, hogy a hiányzó ténymegállapításnak a tényállásszerűség szempontjából ne lenne jelentősége; a nem koherens, önellentmondásos tényállás ugyanis anyagi jogi sérelemként vizsgálható. Az irányadó tényállásnak mindazon tényeket tartalmaznia kell, amelyek az alkalmazott Btk. rendelkezései szempontjából jelentősek. Az irányadó tényállás nem tartalmazhat olyan ténymegállapítást, amely egymásnak ellentmondó, vagy egymást kizáró jogi minősítést tesz lehetővé. Ehhez képest ítélhető meg, hogy a megtámadott határozat ügydöntő rendelkezése a büntető anyagi jog szabályaival összhangban áll-e. Ha azonban a megtámadott határozat ügydöntő rendelkezésének helytálló, avagy téves volta tekintetében az irányadó tényállás alapul vételével nem lehet maradéktalanul és megnyugtatóan állást foglalni, akkor ez egyben a büntető anyagi jog szabályának sérelmét is jelenti.

[12] Amennyiben ugyanis a tényállás valamely rendelkezés ténybeli alapját nem rögzíti, önmagában kétértelmű, vagy a tényállás és a rendelkező rész (jogkövetkeztetés) eltérő, akkor az anyagi jogi sérelem.

[13] A BH 2024.77. számú eseti döntésre utalva rámutatott, hogy amennyiben a tényállás és a rendelkező rész összhangja hiányzik, az nem az eljárási szabályokat (az indokolási kötelezettséget), hanem a büntető anyagi jogot sérti. Ezért a felülvizsgálatban ugyancsak a büntető anyagi jog szabályainak megsértését – és nem az indokolás hibáját – jelenti, ha a jogerős ítéletben megállapított tényállás olyan ellentmondásokat tartalmaz, amelyek miatt a büntető jogi felelősségre vonás szempontjából jelentős kérdésekben nem állapítható meg, hogy a bíróság milyen tényállásra alapította ítéletének a felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló rendelkezéseit.

[14] Álláspontja szerint jelen ügyben a VI. rendű terhelt vonatkozásában megállapítható, hogy a jogerős ítéletben foglalt irányadó tényállás tényei olyan ellentmondásokat tartalmaznak, amelyek miatt a VI. rendű terhelt terhére rótt költségvetési csalás tekintetében nem állapítható meg, hogy a bíróság milyen tényállásra alapította ítéletének a felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló rendelkezéseit.

[15] Kifejtette, hogy a felülvizsgálat során irányadó tényállás szerint a VI. rendű terhelt 2013. szeptember 30. napjával volt a cég1 cégnyilvántartásba bejegyzett képviselője, aki ennek alapján a 2013. év III.-IV. negyedév, a 2014. I. negyedév és 2014 áprilisa tekintetében tartozik büntetőjogi felelősséggel. A 2013. III. negyedév vonatkozásában azért áll fenn a VI. rendű terhelt felelőssége, mert az adóbevallás benyújtására előírt időpontban már ő volt a gazdasági társaság képviselője. Az irányadó tényállás [114] bekezdése alapján az áfa tekintetében megállapítható, hogy a VI. rendű terhelt 33.986.000 forint vagyoni hátrányt okozott a költségvetésnek. Az irányadó tényállás [117] bekezdése alapján viszont már nem állapítható meg, hogy a terhelt az ott megjelölt adók és járulékok esetében mekkora összegű vagyoni hátrányt okozott a költségvetésnek, a [117] bekezdésben feltüntetett 113.910.636 forint vagyoni hátrányból mennyi az, ami a VI. rendű terhelt ügyvezetősége alatt benyújtott vagy be nem nyújtott bevallásokkal volt érintett. Az irányadó tényállás [120] bekezdése szerinti, a VI. rendű terhelt által összesen okozott 66.556.394 forint vagyoni hátrány, összegszerűsége éppen azért válik vitathatóvá a felülvizsgálati eljárásban, mert az annak részeit képező és a [117] bekezdésében írt adó- és járuléknemekben írt vagyoni hátrány összege a VI. rendű terhelt személyére nem meghatározott.

[16] Álláspontja szerint jelen ügy irányadó tényállása alapján a felülvizsgálat során nem ítélhető meg, hogy az alapügyben eljárt bíróságok a VI. rendű terhelt költségvetési csalás körébe tartozó cselekvőségét törvényesen minősítették-e, vagy sem, amelynek pedig kihatása lehet a VI. rendű terhelttel szembeni büntetés kiszabásánál irányadó büntetési tételkeretre.

[17] Indítványozta ezért, hogy a Kúria a Tatabányai Törvényszék 17.B.391/2017/232. számú és a Győri Ítélőtábla Bf.III.64/2022/21. számú ítéletét terhelt2 VI. rendű terhelt vonatkozásában a Be. 663. § (1) bekezdés b) pontja alapján helyezze hatályon kívül és a Tatabányai Törvényszéket utasítsa új eljárás lefolytatására, a Be. 856. § (1) bekezdés a) pontja, a Be. 856. § (4) bekezdése alapján a bűnügyi költség címén befizetett összeget a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított törvényes kamatával együtt a VI. rendű terhelt részére visszatéríteni rendelje.

[18] Utalt a Legfőbb Ügyészség továbbá arra, hogy a megtámadott jogerős ügydöntő határozattal kiszabott szabadságvesztést a Tatabányai Törvényszék a 17.Bpk.508/2023/3. számú – a Győri Ítélőtábla Bpkf.II.11/2024/3. számú végzésével 2024. január 23. napján véglegessé vált – ítélete összbüntetésbe foglalta. A VI. rendű terhelt jelenleg az összbüntetést tölti, kitöltve szabadulásának várható időpontja 2029. november 26. napja. Rámutatott e körben, hogy ha a Kúria a felülvizsgálati eljárásban az összbüntetésbe foglalt egyik alapítéletet helyezi hatályon kívül, nincs abban a helyzetben, hogy a hatályon kívül helyezés folytán az összbüntetést töltő terhelt szabadlábra helyezéséről is határozzon. Az összbüntetésbe foglalt egyik alapítélet felülvizsgálati eljárásban történő hatályon kívül helyezése esetén az összbüntetés tárgyában határozatot hozó bíróságnak ismételten le kell folytatnia az összbüntetési eljárást. A Be. alapján eljárva hivatalból, utólagos összbüntetési eljárás keretében az összbüntetési ítélet hatályon kívül helyezéséről és új határozat meghozataláról kell haladéktalanul döntenie a bíróságnak arra tekintettel, hogy az összbüntetés alapjául szolgáló egyik alapítélet megsemmisült (BH 2022.92.).

[19] Mindezekre tekintettel indítványozta, hogy a Kúria a Tatabányai Törvényszéket hívja fel, hogy az összbüntetési ítéletet – a felülvizsgálati eljárásban hozandó hatályon kívül helyezésre figyelemmel – a Be. 840. §-a alapján eljárva, helyezze hatályon kívül és az összbüntetési eljárásban hozzon új határozatot.

[20] **III.** terhelt2 VI. rendű terhelt felülvizsgálti indítványa az alábbiak szerint nem alapos.

[21] A felülvizsgálat azon rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csakis a bíróság vádról rendelkező jogerős határozata ellen, kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással, és a Be. 651-652. §-ában meghatározott egyéb feltételek mellett vehető igénybe.

[22] A Be. 650.§ (2) bekezdése alapján a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható, amiből következően az ítélet megalapozottsága, a lefolytatott bizonyítási eljárás, a bíróság bizonyítékokat értékelő és bizonyítékokat mérlegelő tevékenysége sem, azaz az ítéleti tényállás tartalmi helyessége nem vizsgálható.

[23] A Be. 659. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős határozattal megállapított tényállás az irányadó.

[24] A felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítélettel megállapított tényálláshoz kötöttség olyannyira átléphetetlen szabály, hogy még a büntető anyagi jog szabályainak megsértése is az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálható el még azon esetben is, amikor a tényállás hiányos, kellően fel nem derített és ellentétes az iratok tartalmával (BH 2024.102.), azaz az alapügyben megállapított tényállás az irányadó függetlenül attól, hogy az megalapozott-e, vagy sem (BH 2016.264., BH 2010.324.).

[25] A felülvizsgálati eljárásban a felülvizsgálati indítvány alapján a felülvizsgálati ok vizsgálatát a jogerős tényállásban megállapított cselekmény alapján kell elvégezni, a hivatkozott anyagi jogi jogszabály megsértését ezen tényállás alapján kell megítélni (BH 2021.280., BH 2018.302.).

[26] A Be. nem határozza meg a tényállás megalapozott voltát, a megalapozottság tényére a Be. 592. §-ában részletezett megalapozatlansági okok hiányából lehet következtetést vonni.

[27] A jogerős, vádról rendelkező határozatban rögzített tényállásnak tartalmaznia kell mindazokat a tényeket, amelyek az alkalmazott Btk. rendelkezéseinek a szempontjából jelentősek, nem tartalmazhat viszont olyan tényeket, amelyek egymásnak ellentmondóak és ekként a tényállás egymást kizáró jogi minősítést tesz lehetővé. Helytállóan hivatkozik tehát a Legfőbb Ügyészség arra, hogy ehhez képest ítélhető meg, hogy a megtámadott határozat ügydöntő rendelkezése a büntető anyagi jog szabályaival összhangban áll-e. Amennyiben ugyanis a tényállásból nem következik egyenesen a határozat rendelkező része, kétértelmű, hiányos, vagy eltérő, az valójában anyagi jogi sérelem.

[28] Jelen esetben azonban ilyenről nincs szó. Az irányadó tényállás egyértelműen tartalmazza mindazon tényeket, amelyek alkalmasak a jogerős ítélet rendelkező részében foglalt megállapítások és rendelkezések megállapítására.

[29] A VI. rendű terhelt azon állítása, hogy a bűncselekményeket nem ő követte el, hanem az I. rendű és II. rendű terheltek és ezt az elsőfokú és a másodfokú bíróság is megállapította, ellentétes az irányadó tényállással. Az elsőfokú bíróság VI. rendű terhelt bűnösségét tettesként, bűnszövetségben elkövetett közokirat-hamisításban és bűnsegédként, bűnszövetségben, üzletszerűen elkövetett költségvetési csalásban, bűnszövetségben, folytatólagosan elkövetett számvitel rendjének megsértésében és bűnsegédként, bűnszövetségben folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásában állapította meg, ugyanis az elsőfokú bíróság jogi álláspontja szerint az utóbbi bűncselekményeket társettesekként I. rendű és II. rendű terheltek valósították meg. A másodfokú bíróság a jogerős ítéletében pedig módosította az elkövetői alakzatot. A jogerős ítélet szerint az I. rendű terhelt felbujtóként, a II. rendű terhelt bűnsegédként, illetve részben fejbujtóként követte el a bűncselekményeket, a VI. rendű terhelt vonatkozásában a másodfokú bíróság megállapította, hogy a VI. rendű terhelt a bűncselekményeket tettesként követte el.

[30] A VI. rendű terhelt a felülvizsgálati indítványában tévesen értelmezi az elkövetési értéket. A jogerős ítéletből kitűnően az I. rendű és a II. rendű terheltek 176.614.636 forint összegű vagyoni hátrány okozásához nyújtottak bűnsegélyt, illetve valósítottak meg felbujtói magatartást.

[31] A részesi magatartás abban különbözik a tettesi cselekménytől, hogy nem valósítja meg a bűncselekmény tényállási elemeit (BH 2018.102.II.), a részes a cselekvőségével – a tettestől eltérően – a bűncselekmény egyetlen tényállási elemét sem meríti ki, mivel ennek megtörténte esetén tettessé, illetve társettessé válna. A másodfokú bíróság határozatának indokolásában rámutatott, hogy a tettesi pozícióban az adóalany vezető tisztségviselője, jelen esetben az adó bevallására, befizetésére köteles ügyvezető áll, míg az ehhez segítséget nyújtó személyek csak bűnsegédek, az adóbevétel csökkenését eredményező adóbevallás készítésére, vagy annak elmulasztására őt rábíró, megbízó pedig felbujtóként felel {Győri Ítélőtábla Bf.III.64/2022/21. számú ítéletének [57] bekezdése}.

[32] A jogerős ítélet tényállásából kitűnően a VI. rendű terhelt 66.556.394 forint vagyoni hátrány okozásában működött közre {Tatabányai Törvényszék 17.B.391/2017/232. számú ítélet [120] bekezdése}.

[33] Az ítéleti tényállásban rögzítést nyert azon tény is, hogy VI. rendű terheltet a cég1 ügyvezetőjeként 2013. szeptember 30-án bejegyezték, tehát e naptól kezdődően volt a VI.

rendű terhelt a cég1 ügyvezetője és őt terhelték az adóbevallással és adóbefizetéssel kapcsolatos, az elsőfokú ítélet indokolásának [32]-[45] bekezdéseiben írt kötelezettségek. Ebből következően a 66.556.394 forint vagyoni hátrányt a tényállásban rögzítettek szerint VI. rendű terhelt okozta, amire I. rendű és II. rendű terheltek részben felbujtották, részben e cselekményhez bűnsegélyt nyújtottak.

[34] Az irányadó tényállásból – a Legfőbb Ügyészség álláspontjától eltérően – egyértelműen megállapítható nem csupán az, hogy VI. rendű terhelt ÁFA adónemben 33.986.000 forint vagyoni hátrány okozott {elsőfokú ítélet [116] bekezdése}, hanem az is, hogy egyéb adónemekben milyen összegű vagyoni hátrány következett be.

[35] Mivel a VI. rendű terhelt a tényállás szerint valamennyi adónemben összesen 66.556.394 forint vagyoni hátrányt okozott, egyértelműen következik ebből, hogy ezen összeg 33.986.000 forint ÁFA hiánnyal csökkentett összege, azaz 32.570.394 forint az általa okozott vagyoni hátrány összesen az egyéb adónemekben.

[36] Nem hiányzik tehát olyan tény a jogerős ítéleti tényállásból, ami a jogi minősítés alapja, illetve a tényállás sem tartalmaz olyan ellentmondásokat, amelyek miatt a büntetőjogi felelősségre vonás szempontjából jelentős kérdésekben nem lenne megállapítható, hogy a bíróság milyen tényállásra alapította ítéletének a felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló rendelkezéseit, következésképpen a Bfv.II.1441/2002/7. számú (BH 2024.77.) és a Bfv.III.1098/2021/12. számú (BH 2023.31.) eseti döntések jelen ügyben nem irányadóak.

[37] **IV. A döntés elvi tartalma**

[38] Amennyiben nem hiányzik olyan tény a jogerős ítélet tényállásából, ami a jogi minősítés alapja, illetve a tényállás nem tartalmaz olyan ellentmondásokat, amelyek miatt a büntetőjogi felelősségre vonás szempontjából jelentős kérdésekben nem lenne megállapítható, hogy a bíróság milyen tényállásra alapította ítéletének a felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló rendelkezéseit, a Bfv.II.1441/2002/7. számú (BH 2024.77.) és a Bfv. III. 1098/2021/12. számú (BH 2023.31.) eseti döntések jelen ügyben nem irányadóak.

[39] **V.** Mindezekre tekintettel a Kúria – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálti indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdésének főszabálya szerinti tanácsülésen, a Be. 655. § (2) bekezdésének megfelelő összetételben, a Be. 662. § (1) bekezdése értelmében hatályában fenntartotta.

[40] A végzés elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, míg felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[41] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtására a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten vagy más jogosult által azonos tartalommal előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2025. április 1.

Dr. Domonyai Alexa s.k. a tanács elnöke, Dr. Gunyecz Zoltán s.k. előadó bíró, Dr. Gimesi Ágnes s.k. bíró, Dr. Kardos Andrea s.k. bíró, Dr. Schmidt Péter s.k. bíró